

MAJA

Lakótelep

Állok,
valahol a város közepén,
már alig áll a város,
ráült vállára a nap,
és úgy nyomja
lefelé, hogy
félálbra ereszkedik.

Tol lefelé engem is valami.
Egészen közel nyom a földhöz.
Nem tudok megmozdulni.

A blokkok közé szorult a nap.
Kilences, hetes, tizenhármas.
Apa minden este megszámlolja,
hány ablak van a szemközti házon.

Ablaküveg

Egészen apróra tud törni az ablaküveg.
A legjobban az tetszik,
mikor szétlövik az autók ablakát.
Ha süt rá a nap, olyan, mintha
egy nagyon hosszú lánc
szakadt volna szét,
és tele lenne a járda
szétgurult üveggöngyökkel.

35

Nem szeretem
a véres üveggöngyöket.

A tenyerembe, majd
a számba teszem
ezeket az apró, kerek
üvegdarabokat.
Gondolatban fenyegetem apát,
hogy lenyelem egyszerre.
Lenyelem őt is, anyát,
a várost és az autó ablakának
kilótt üvegeit.

Szarajevó

Néha itt olyan fehér
fölöttünk az ég,
hogy az ember el se hiszi,
hogy van ég fölötte.

Pár hét alatt
megszokod a dörgést.
Anya szerint ez pont olyan,
mint mikor a kisbaba
az anyja szívverését hallja
állandóan maga körül a hasban.

Mama

36

Úgy vágja le a kakast,
hogy közben nem is pislog.
Akkor sem csukja be
a szemét, mikor a kés éle
elválik a vérző bőrtől.
Ahogy csillapodik a csapkodás,
négy ujjal passzírozni kezdi
a kakas nyakából a vért.
A kisujja mindig eláll.
A mama úrinő.
Csak már máshogy él,
nem úgy, mint régen.

Félek a mama tenyerétől.
Pusztá kézzel vágja el
a kakas nyakát,
és aztán este
ugyanazzal a kezével
simogatja meg
az én fejemet is.

Félek: szerintem
a mama tenyerében
lakik a halál.

Rossz

Összetöröm mindenki szívét.
Anya sír miattam.
Mindent tönkreteszek.
Letöröm a bögrék fülét,
elejtem a zsebtükröt,
leragasztom a bekeretezett
fényképeket a falon,
a teniszlabdát a csillárba dobom,
s elfelejtem, hogy odafönt ragadt.

37

Aztán mikor este füstölögni kezd
az izzóhoz érő labda,
apa a konyhából behozza
a háromlábú széket, rááll,
sziszeg, mert süti kezét a csillár,
és nekem nagyon kell sírni,
anya meg kiabál rám.

Csak akkor nyugszom meg,
mikor anya lekiabálja
a háromlábú székről
a sziszegő apát, hogy
Pavle, gyere le, Pavle,
még kitöröd a nyakad!

Apa tengere

38

Mielőtt Szarajevóba költözött volna,
apa halász volt és nagyon szőrös.
Anya azt mondja,
a szakála egészen belelógott a vízbe,
a hosszú hajába meg
beleakadtak a tengeri sünök.

Már négy éve nem láttunk tengert.
Apa néha nyöszörög, szűkül,
anya szerint azért,
mert hiányzik neki a sós szél.

Apa azt ígérte, a háború után
majd elutazunk újra,
hogymegmutasson bennünket
a tengernek.
Csak egyelőre
még nem lehet tudni,
hol lesz a határ,
és melyik országba fog kerülni
apa tengere.

Testvér

Az öcsém egy bűvész.
És elég ostoba.
Azt mondta,
egy nap el fog innen tűnni.
Össze se szedi a holmiját,
azt mondta, nem fog
becsomagolni semmit,
csak eltűnik majd.
Egyik pillanatról a másikra.
Hiába mondom, hogy anya
sírni fog miatta,
ő menni akar.

Udvar

Néha véletlenül végignézem,
hogy lövik agyon
az embereket.
Olyankor annyira félek,
hogy nem tudom becsukni
a szemem.
Ha el tudnék aludni,
biztosan rosszat álmodnék.
Minden nap attól félek,
hogy majd végignézem
véletlenül azt is,
ahogy apát főbelövik.

39

Szikrák

Nézem a hegyet az ablakból.
Várom, hogy felcsússzon a csúcsára a nap.
Sötétben sokszor látni a ropogást,
ahogy szikrát szórnak a puskák.
Csillognak esténként a hegyek.
Anyá meg pofonvág,
ha nem megyek az ablaktól
elég messzire.

Pofon

40

A függönyt hol átlyukasszák,
hol csak félrelibbentik
a golyók.

Van egy szobánk, amibe
nem mehetünk be,
hiszen egy közeli hegyre néz,
onnan lőnek bennünket.

Ez régen anyáék szobája volt,
apával ott aludtak.

Oda másztunk be
az öcsémmel éjjelente,
ha nem tudtunk aludni.

Mikor legutóbb besettenkedtem,
libegni kezdett a függöny,
fűtyült a levegő s a csattanások
lyukakat ütöttek a falba.
Kiszaladtam, de a szoba előtt
anya várt és két nagy pofont kevert le.
Pedig nem is találtak el.

Az öcsém

Az öcsém, ha ki lehet menni,
háborúsat játszik az utcán.

Nem szeretem,
ha a játszótéren
játékból főbelövi
pálcával a barátait.

Csönd

Apa reggelente,
mielőtt munkába menne,
megáll a szobánk ajtaja előtt,
a kilincsre teszi a kezét és szuszog,
mélyre szívja az állott levegőt,
valamit félhangosan mormol.
Így készül minden reggel
a futásra.

41

Futás

Apának
négyezerhatszázhuszonhét lépés
az ajtónktól a vízművekig.
Ahogy meghallom, hogy
a bejárati ajtó előtt a kulcsokkal zörög,
félni kezdek,
aztán lassan számolok.
Háromszáztíznel
gyorsítok a tempón,
mert a sarok után már lőnek,
onnan szaladni kell tovább.
Anya szerint, ha futva megy,
akkor biztos, hogy nem találják el apát.
Aztán délutánig félünk anyával,
még haza nem ér a vízművekből,
s végre láthatjuk, hogy nem lőtték le.

A sok féléstől néha elfáradok,
s van, hogy már csak akkor ébredek,
mikor apa leizzadva ül a fotel mellett
a padlón és mosolyogva simogatja a hajam.

Apa a háború után is,
évekig futva megy mindenhová.
Sehogy sem tudja megszokni,
hogy szabad már az utcán
lassan is járkalni.

Legyek

42

Mint a kintfelejtett
nyers húst nyáron a legyek,
úgy dongják körül
az utcán maradt embert
a kilótt golyók
Szarajevóban.

Trükk

Az öcsém
úgy tűnt el, egyik
pillanatról a másikra,
ahogy mindig is tervezte,
mint a mesékben,
láthatatlan lett.

Együtt futottunk haza,
egy zacskó tojásért
küldtek bennünket,
anyám a lelkemre
kötötte, ha elkezdenek
gránátozni, dobjuk el
a tojást és fussunk,
ahogy a lábunk bírja.

Futottunk, zacskóban
reszketett a tizenkét
tojás, útközben
egy tört csak össze.
És láttam még,
hogy a piactérnél szétnéz,
átfut a zebrán,
a járdához ér,
aztán volt az a robbanás,
és az öcsém láthatatlan lett.

Csak egy kis tócsa
maradt a helyén
a járdán.
Azt mondják, a gránát
morzsákra tépi az embert.

43

Álltam és néztem,
azt a tócsát.
Semmilyen alakja sem volt.
Néztem, kicsit féltem,
mert az a vér folyt
az én kezemben is.
Akkor már egy perce nem
tudtam elképzelni, hogy
mi is történt,
csak álltam.

Úgy vittek haza.
Annyira megijedtem,
hogy nem tudták
behajlítani a lábamat.
Állva maradtam,
végig, egész nap,
úgy tettem ágyba.
Mikor az öcsém eltűnt,
én egész éjjel
állva aludtam az ágyban,
mint a lovak.

Azt hiszem,
ez tényleg csak
egy bűvésztűrk volt
az öcsém részéről.
És ha majd egy nap
a város szélére megyek,
ott fog állni, és
röhög majd rajtam,
mert hogy' eltűnt,
mekkora trükk volt ez,
mekkora szenzáció!
Én meg tényleg
elhittem, hogy igaz.

Az Isten

44

Anya azt mondja,
az öcsém azért halt meg,
mert az Isten
azokat szólítja magához,
akiket olyan nagyon szeret,
hogy nem akar tovább
távol lenni tőlük.

Ezek szerint engem
nem szeret olyan nagyon
ez a Jóisten.

Keresés

Én azért mégse hiszem,
hogy az az eset,
az nem egy trükk volt csupán.

Anyával az utcára megyek,
mikor osztják a vizet.
Amíg a vízért nyúl,
én elengedem a kezét
és az erdő felé futok.

Csak a hangjától félek,
ahogy utánam kiabál,
mérges és sír egyszerre.
De én tovább futok.
Úgyis rossz gyerek vagyok.

Mindenfelé keresem az öcsémet.
Biztos itt van valahol.
Haza akarom vinni.
Hogy örüljünk majd mind.
Csak félek, hogy rámsötétedik.

Puskatussal

Visszatenni mindent a helyére.
Visszatenni, pont ugyanúgy,
ahogy volt. Mintha
nem is történt volna
semmi.
Semmi baj.

45

Előlről kezdeni.
Nekirugaszkodni megint,
de most úgy, hogy
nincs a kezemben
semmi.
Nincs nálam olyan,
amit még össze lehetne törni.
Csak a csontjaim maradtak.

Nekifutni megint.
Hátha.
Apránként, odafigyelve.
Egyre lejjebb csúszik
lábamban a görcs,
mindjárt elesem.

Félek, hogy eltörik a csontom,
ripityára
törnek a csuklóim,
nem fogok tudni elfutni,
vagy ha közben elkapnak,
mások törik ripityára
bennem.

A fogaimat.
Puskatussal egyenként is
kiverhetik a fogaimat.
Amilyen sorrendben kinőttek.
Gyöngysor.
Mint a fűrész éle,
olyan lesz.

Belekell harapni.
Ha mondják, jó erősen
belekell harapni a
puskacsőbe.
Mert akkor a csőre
koncentrál az ember.
Körétapasztja a száját,
a csőre szorítja a fogait
és tán elfelejt félni.

Mintha céltábla lenne
a lábam között.

Jobb lenne majd hátulról,
hogy közben ne kelljen
néznom őket, szép sorban,
mindet egymás után.
A tarkómra lihegjenek
inkább,
az csak nem lesz
olyan borzasztó,
mintha néznom kéne közben
a szemüket.
Biztos, hogy tévedek.

Apa

A legrosszabb akkor is az volt,
mikor a bokorban megtaláltak
és odahívták apát.

Apa a bokor mellett üvöltött,
két kézzel verte a fejét.
Nem engedték neki,
hogy tovább nézze a testemet.
Elfordultam én is.

Arrafelé

Nem szeretem nézni,
ahogy anya a szobában
guggolva a ruhámat
fogja és sír.

47

Nem mozdulok.
Ahányszor arra járok,
ahol meghaltam,
nagyon mérges vagyok.

*

Most már én is
láthatatlan vagyok.
És nem játékból.

